

פרוטוקול מס' 213

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ב', טז' בסיון תשל"ב - 29.5.72, שעה 9.00

נכחו:

חברי הוועדה:

- י. גולדשמידט - היו"ר
- ט. אביווהר
- ש.ז. אברמוב
- א. אנקוריון
- י. ארידור
- ט. ביבי
- ט. בן-פורת
- ג. האוזנר
- ב. הלוי
- י. קורן
- י.ה. קלינגהופר

מזכירים:

- ט. גלט - משרד המשפטים
- י. היבנר - משרד הפנים
- י. רון -
- צ. פרייזלר -

מזכירת הוועדה:

ר. פלחי

רשמה:

ח. ביתן

סדר היום:

(א) חוק העזרה המשפטית למדינות זרות (תיקון), תשל"א - 1971 (סעיפים 1 ו-7) לחוברת הכחולה, סעיף 6א' לנוסח הלבן).

(ב) תקנות מרשם האוכלוסין (צורתם של פנקסי לידות ופטירות), תשל"ב - 1972.

(ג) תקנות מרשם האוכלוסין (צורתן של תעודות לידה ופטירה).

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

א) חוק העזרה המשפטית למדינות זרות (תיקון), תשל"א-1971

סעיף 1

היו"ר י. גולדשמידט: בחוק המקורי מוגדרת רשות שיפוטית זרה כ"כל בית משפט או בית דין פוסטן, במדינה זרה". ההגדרה המוצעת עכשיו היא "כל בית משפט או בית דין פוסטן במדינה זרה וכן רשות אחרת שמדינה זרה הודיעה שהיא רשות שיפוטית לענין עזרה משפטית". השאלה שנתעוררה היא אם הגדרה זו היא ההגדרה שהאמנה התכוונה אליה. התשובה על כך חיובית באופן ברור ביותר, וזה מתוך פרסום חדש של מועצת אירופה, שאקזמפלר אחד ממנו העביר אלי פר גלס. הקטע הנוגע לענייננו הוא בעמ' 95 לאותה חוברת והוא מטכס כל מיני נקודות שנוצרו ונתבהרו בישיבה שה-15 עד ה-17 ביוני 1970.

י. גרא: באותה חוברת נאמר: "מטרתו הברורה של סעיף 24 לאמנה הייתה שהגדרת מדינה פלוני של מה היא רואה כרשויות שיפוטיות שלה תתקבל בתור כזאת על-ידי הצדדים המתקשרים באמנה ללא התסייגות".

היו"ר י. גולדשמידט: מועצת אירופה התייחסה לפספר טענות שהושמעו במשך הזמן ונגעה בין היתר גם בנקודה זו. היא פסקה שכוונת סעיף 24 לאמנה היא שכל מדינה קובעת לצורך האמנה מהן הרשויות השיפוטיות שלה, והשגתים האחרים של האמנה קיבלו על עצמם, עם קבלת האמנה, לכבד את ההגדרה של המדינות האחרות בענין זה. אם כן, מה שנאמר בסעיף 1 להצעת החוק מחוייב המציאות לגבי האמנה.

חברים בוועדה הצביעו כצדק על כך שמה שנאמר בחוק שלפנינו כוחו יפה גם לגבי מדינות שאינן חברות באמנה, ולגבי אלה יחס מדינת ישראל עשוי להיות מסוייג יותר. אולם יחד עם זאת אין לשלב בצעת חוק זו סייגים שלא יאפשרו לנו להגיש את העזרה המשפטית. איננו מתחייבים כאן להגיש את העזרה המתבקשת, כי יש אפשרות ליועץ המשפטי לפמשלה להסתייג. אם כן, אפשר להישמר מקבלת בקשה של מדינה שאינה חברה באמנה אם מוצאים לנכון לעשות זאת, ולכן התיקון בסעיף זה אינו כל כך רחב.

י. גרא: ברצוני להוסיף נקודה עובדתית - כל הצדדים שהצטרפו לאמנה או אישרו אותה הצהירו על הרשויות השיפוטיות שלהן, ומדינת ישראל הייתה היחידה שרצתה להצהיר על הגדרת המושג "רשות שיפוטית" של מדינות זרות. זה מה שעשינו בהצטרפותנו לאמנה.

ג. הלוי: בישיבה הקודמת, בהיעדרו של ד"ר גרא, הבעתי כבר נכונות לחזור בי מהטענות שהעליתי באחת הישיבות הראשונות, בטרם ניתן לצד פירוש זה. עכשיו רוצה אני לומר כי אני מקבל פירוש זה של ד"ר גרא לא רק כפירוש נכון אלא גם כפירוש פוסטן. יחד עם זאת, לפירוש זה של סעיף 24 לאמנה ולאמור בסעיף 1 להצעת החוק אני רואה מקום להוסיף סייגים לסעיפים אחרים. כבר באחת הישיבות הקודמות הבעתי דעתי שהסייגים שבהצעת החוק אינם כה גדולים וכי לא כל מה שמחליט היועץ המשפטי לפמשלה לפי שיקול דעתו צריך לחייב את בית המשפט. אם מחליטים לקבל את כל סעיף 1 כמות שהוא, הרי איזון הדבר יימצא בסייגים בסעיפים אחרים, ולכן אני מפליץ לקבל סעיף זה, אבל לאפשר לנו לדון בסייגים נוספים לסעיפים המתאימים הבאים לאחר סכן.

היו"ר י. גולדשמידט: לפעשה יש כבר לפנינו נוסח לבן והוועדה כבר סיימה את הדיון בכל הסעיפים, פרט לסעיף 1 ולפעף 7ד'. אולי יספן חבר-הכנסת הלוי באילו נקודות שכבר טכסו הוא מבקש רשות להעלות הצעות נוספות ולא נתחיל בקריאה

ה צ ב ע ה

סעיף 1, כפוזע בחוברת הכחולה, נתקבל

סעיף 3 - הוספת סעיף 7ד'

ג. גלם:
היו חבריה בוועדה שאמרו שזו צריכה להיות ראייה שכרעת. לדעתנו די לכתוב שזו תהא ראייה לשמן ההודעה. אני חושב שהנספחות להוכיח שלא ניתנה ההודעה יידונו לכש'לן, ואם בכלל יהיו נסיונות כאלה, הרי שהיו נדירים מאד.

ג. הלוי: סעיף 7ד' צריך להיות בעצם סעיף 1(ב).

היו"ר י. גולדשמידט: הענין הוא שסעיף 1 הוא סעיף ההגדרות, אבל אולי אפשר עוד לשקול אם אפשר לצרף אליו את סעיף 7ד'.

ה צ ב ע ה

סעיף 7ד', כפוזע בחוברת הכחולה, נתקבל

היו"ר י. גולדשמידט: אנו עוברים לנוסח הלבן הפונה לפניכם.

סעיף 6א

ג. גלם:
הפלים "או של רשות אחרת שבפיקוחו של בית המשפט" מופיעות בסוגריים, כי היו ספיקות אם חפצים הנמצאים בידי המשטרה, למשל, הם חפצים הנמצאים ברשותו של בית המשפט. מצידנו אין מניעה למחוק את הפלים המופיעות בתוך הסוגריים.

י. ארידור: אני מציע למחוק את המלה "רשויות", כי אחרת נגרום לערבוביה בכל החוקים בהם כתוב "מסמכים".

היו"ר י. גולדשמידט: המלה "רשויות" נוספה בעקבות הנוסח העברי של האמנה.

י. ה. פלינגהופר: כיוון שמדובר ברישאה על חפצים, רשויות ומסמכים צריך לכתוב אחר-כך בלשון "והוא דרוש" וכן "לצוות על מסירתם במקום" לצוות על מסירתו. גם הסיפה של סעיף קטן (א) טעונה תיקון.

ג. גלם: אפשר לכתוב בסיפה "בטיחותם של החפצים ומסירתם".

ג. אבידור: "רשויות" באמנה זה דבר אחד ובחוק שלנו זה דבר אחר, ועל כן השימוש במלה זו כאן מבלבל. מה כתוב בענין זה בנוסח האנגלי של האמנה?

ג. גלם: בסעיף 3(1) לאמנה כתוב: "articles to be produced in evidence, records or documents".

בנוסח העברי זה תורגם ל"חפצי ראיות, תיקים או מסמכים".

הוועדה החליטה על פירוט הדברים שאפשר להעביר לחוץ-לארץ חוץ כלי הצמדה לחלוקה הפשוטת בסעיף 3 לאמנה.

י. ארידור: אני מציע לנסח את הדברים כפי שאנו נוהגים לעשות בחוקים אחרים שלנו ולא להכניס את המלה "רשויות" שיש לה משמעות משפטית פורמלית מיוחדת, ולא במשמעות זו היא כלולה בפונח "מסמכים". אין צורך שבכל חוק ניתן פילון משפטי חדש ושכל חוק יצטרך להתפרש כפונחיים שלו. אנו

י. ארידור:

צריכים לשמור על אחדות המינוח.

אני זוכר שהערנו בוועדה שחפץ אינו צריך ואינו חייב להגיע דווקא לבית המשפט וכדוגמה הזכרנו חפץ שנתפס בביקורת מכס. הכי טובי או של רשות אחרת שביקוחו של בית משפט אינו עונה בכלל על הצרכים. המשטרה אותה הזכיר פר גלס אינה רשות אחרת שביקוחו של בית משפט. לדעת, המבחן האמיתי כאן הוא אם זו רשות שמלכתחילה שבילה החפץ. הייתי כותב כאן: לרשות של רשות פרטיות המדינה, במקום לרשותו של בית המשפט או של רשות אחרת שביקוחו של בית המשפט.

פ. גלס:

הייתי כותב לרשותו של בית המשפט או לרשות אחרת פרטיות המדינה.

ג. האוזנר:

זה עלול ליצור בעיות. אני יכול לתאר לעצמי שיש ברשות משרד הבטחון דברים שלא הגיעו עדיין לידי בית משפט ישראלי ושיש נימוקים שונים לא להעבירם לחוץ-לארץ. מה שכבר פתוח בפני בית משפט ישראלי, אפשר להעבירו גם לחוץ-לארץ, אך אם הדבר נמצא בידי אחת מרשויות המדינה ואף בית משפט ישראלי לא קיבל אותו לרשותו, איני יודע למה באפשר העברתו לחוץ-לארץ. הלא לא מדובר על כך שכל רשויות המדינה צריכות לסייע לרשות שיפוטית זרה. די בכך שאפשר להעביר בנסיבות מסוימות מה שהגיע לבית משפט ישראלי.

י. ארידור:

דבר שנתפס בביקורת מכס לא יגיע לבית המשפט אלא אם יש כתב אישום.

ג. האוזנר:

אין כל סיבה לקיצור דרך כזה. איננו חייבים לשבת כתי משפט זרים יותר משאנו שרתיים את בית המשפט הישראלי.

י. ארידור:

גלל הבעיה היא זאת: בדרך-כלל מגיעים דברים לבית המשפט הישראלי במהלך המשפט על-ידי שגישים אולם כראייה הם אינם יכולים להגיע אליו בדרך אחרת. כאן דרך זו חסומה, כי לא מדובר על אדם שנאשם בבית משפט ישראלי. הנאתי את הדוגמה של חפץ שנתפס בביקורת מכס. אם אין מגישים כתב אישום לבית המשפט כאן, אין החפץ מגיע לידי בית המשפט. כלומר, כל ענין החפצים והמסמכים כמעט מרוקן מהענין, כי מדרך הטבע אין אלה מגיעים לבית המשפט. חנר-הכנסת האוזנר הכיא לדוגמה מסך הנמצא בידי משרד הבטחון. יש לזכור שכל הענין נתון לשיקול דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, ולא הייתי מציע מה שהצעת אילו לא שיריינו קודם את הענין בחומת המגן של שיקול דעת היועץ המשפטי לממשלה. אני מוכן לסמוך על היועץ המשפטי שלא יגיש שום בקשה העתידה לפגוע ברשות פרטיות הבטחון, ואם הגיש בקשה כזאת, יש עדיין רשות לבית המשפט לצוות או לא לצוות.

ג. האוזנר:

לפי גישה זו אפשר להתייחס לא רק לרשות פרטיות המדינה אלא גם לרשות היחיד.

י. ארידור:

לבית המשפט יש ידע על רשויות המדינה. אין הוא יכול להחרימם חפץ מיחיד. אם יכר מכס כרין על-ידי אחת מרשויות המדינה, מה זה משנה אם נתפס על-ידי בית המשפט או על-ידי רשות אחרת? הדרך הפרוצדורלית אם הוגש כראיה לבית המשפט אינה משנה כאן, לדעתי.

ג. הלוי:

איני מבין מדוע הוספו הפלים או של רשות אחרת שביקוחו של בית המשפט. בהצעה הכחולה הענין ברור יותר. כתוב ש: חפץ שוטר חפץ בביצוע צו חיפוש שניתן על פי סעיף 3 (קוראת את סעיף 3 לחוק המקורי). סעיף 6א' משתלב בחוק כולו, ועל כן יש לכתוב: הגיעו חפצים או מסמכים

ב. הלוי:

לרשותו של בית המשפט בביצוע חוק זה, או בקשר לביצוע חוק זה. אם הולכים בדרך זו אין צורך לכתוב אחר-כך בין על-פי צו החיפוש ובין בדרך אחרת. העניין צריך להיות מוגבל לפרוצדורה המיוחדת שהחוק המקורי והאמנה רוצים לקבוע להשגת מטמכים לצורך רשות שיפוטית בחוץ-לארץ. ייתכן שגם אין צורך לכתוב והוא דרוש לרשות השיפוטית כראיה בהליך פלילי, כי באותה בקשה כבר כתוב שזה דרוש לשם כך.

ישנה השאלה אם צריך למסור את ההעתק או את המקור. ראינו באמנה שכאשר מדובר במטמכים מוסריים רק את ההעתק, אלא אם הרשות אוסרת שדווקא המקור דרוש.

ג. האונזר:

בשולי הדברים שאמר חבר-הכנסת ארידור ברצוני לומר כי תפקיד היועץ המשפטי לממשלה מוגבל לפי סעיף 8. הוא אינו יוזם את הפעולה; הוא יכול לבלום אותה בגלל הסיבות המנויות בסעיף: הגיעה בריבונות, ביטחון או תקנת הציבור.

ד. ארידור:

הכנסנו תיקון בעניין זה והוספנו לו מטמכיות להחליט לפי שיקול דעתו.

ה. האונזר:

אני מסתפק על החוק כפי שהוא בינתיים. דומני שסעיף 8 נשאר כמו שהוא, והיועץ המשפטי לממשלה אינו יוזם, על כן, את הפעולה. מכל מקום ברור שהמטמכים צריכים להגיע לבית המשפט כפי שכבר אמר חבר-הכנסת הלוי.

ו. סלינגהופר:

אני חושש במקצת מהרחבת האפשרויות, כי בעוד שהתחייבנו שלגבינו "רשות שיפוטית" תהיה בית משפט או בית דין מוסמך, הרי אנו יודעים שבמדינות אחרות הגדרת "רשות שיפוטית" לעניין האמנה הרבה יותר רחבה והיא כוללת גם אורגאן אדמיניסטרטיבי שהמדינה הצהירה בדבר הצהירה עליו. על כן הייתי מציע שנהיה זהירים בעניין זה. אולי נשרד מטמכיות או זרוע של הרשות המבצעת יכולים להגיע לנו דרישה כזאת לפני שהעניין הגיע לאיגסטנציה שיפוטית, וזה כמובן יחריף עוד יותר את השוואתנו בעניין זה.

שנית, אני רוצה להפנות את תשומת לבכם לכך שישראל רשמה מספר הסתייגויות לאמנה, ואחת מהן נוגעת לעניינינו. נאמר בהסתייגות זו: "ישראל לא תתיר ביצוען של בקשות לחיפוש דין לשם העברתם של חפצי-ראיות, או לשם חיפושם או תפיסתם של נכסים, אלא בשל עבירות הסגרה". האם זה בכונן לומר לפי זה שכל הסעיף הזה כפוף בעצם לתנאי שדובר בעבירות הסגרה? אם זה אמנם כך, זה מצמצם מאד את האפליקציה של הסעיף.

ז. בודפורת:

שאלה אינפורמטיבית - האם יש דוגמאות מה קבעו מדינות שונות כרשויות שיפוטיות?

ח. גרא:

יש רשימה כאמנה.

ט. ארידור:

אם נקבל את גישת חבר-הכנסת הלוי, נצטרך לכתוב בחוק מהן מטמכיות בית המשפט. כלומר, אי-אפשר להתמקד למה שנתפס על-ידי בית המשפט, אלא צריך להעניק לו את הסמכות לקבוע מה המקרים ולומר איך יוכל בית המשפט לתפוס דברים, כי זה לא נובע מצפון. אם כתוב בסעיף 6א (א) לחוברת הכחולה תפס שוטר חפץ בביצוע צו חיפוש... רשאי בית המשפט לצוות על מסירתו, הרי זה נותן את הסמכות לגבי אותו חפץ שהשוטר תפס, אולם אם נתפס החפץ שלא על-ידי השוטר, יש צורך בשתן סמכות.

י. הלוי:

זה כתוב בסעיפים 3 ו-4 לחוק המקורי.

יא. ארידור:

בסעיפים אלה מדובר על הצגת מטמכים, וזו סמכות לגבות ראיות; זה ביצוע הליכים משפטיים, ואין בכך שום הענקת סמכות לתפוס חפצים.

ג. הלוי:

כתוב בסעיף 3 לצוות על גביית עדות,
על הצגת מסמכים.

ג. האוזנר:

הכוונה - להציג אותם בבית משפט. זה
כמו בכל מקרה אחר.

י. ארידנר:

כשצווה בית המשפט על הצגת מסמך, אין
המסמך נתפס על-ידי שוטר על-פי צו חיפוש
שניתן על-פי סעיף 3. זה מסמך הוצג על-פי צו בית המשפט. לכן אני
אוטר שאם תקבל הצעת-חבר-הכנסת הלוי חייבים לנו לכתוב: בית
המשפט רשאי... הרי הסמכות הקבועה בחוק היא להציג מסמכים. לא
נאמר בתיקון שכל מסמך שהוצג לבית המשפט, יכול בית המשפט לצוות
על מסירתו לרשות זרה. כתוב שבית המשפט יכול לעשות כן רק לגבי
מסמך שנתפס על-ידי שוטר בביצוע צו חיפוש. לכן אני מדגיש שצריך
יהיה לתקן את החוק. מסמך שהוגש בדרך הרגילה והוצג בפני בית המשפט
אינו מסמך שנתפס בדרך צו חיפוש, ורק מה שנתפס בדרך צו כאמור
אפשר להעביר לבית משפט בחוץ-לארץ.

ג. האוזנר:

אני מפנה את תשומת לבך לסעיף 6א' (א)
לנוסח הלבן.

פ. אני זימבר:

בנוסח הלבן כתוב "בין על-פי צו חיפוש
ובין בדרך אחרת".

י. ארידנר:

זה נכון.

יש נקודה אחרת. כאן לא קיבלנו את
הקריטריונים של האמנה דחוק זה אינו חל דווקא על מדינות האמנה.
אם כך הדבר, השאלה אם זה במסגרת החיוביים שלנו בהסגרה וכן שאלות
כיוצא בזו נתונות לשיקול דעת היועץ המשפטי לממשלה.

ג. הלוי:

מזה כבר הסתייגתי, וכל ענין חוק
ההסגרה יידון בהסתייגותי.

א. אנטוריון:

לאחר הסוגריים אני מציע להוסיף את
הפלים על-פי סעיפים 3 עד 5.

ג. הלוי:

אפשר להוסיף לפי חוק זה במקום
לפי סעיפים 3 עד 5.

א. אנטוריון:

אפשר לקצר וללכת בדרך זו, אבל אני חושב
שמוטב להזכיר את הסעיפים, כי הדברים
הנ"ל כפי שהם בנוסחים "עכשיו תלושים במקצת. ייתכן שלעם תוספת
זו לא יהיה צורך בפלים "בין על-פי צו חיפוש ובין בדרך אחרת",
אבל יאמליץ להוסיף ברור יותר כשמשאירים פלים אלה. מכל מקום אם
הן לא יועילו הן גם לא יזיקו.

הי"ר י. גולדשמידט:

כיוון שנציגי משרד הפנים הוזמנו
לשעה זו בקשר לסעיף הנ"ל בסדר-היום,
אני מציע שנמשיך עתה את הדיון בנוסח הלבן ונחזור לדון בו באופן
יסודי בישיבה הבאה בענין זה. כלומר, לא הכרענו ברגע זה לא
לגבי האמור בסוגריים ולא לגבי הצעות אחרות.

(ב) תקנות מש"מ האוכלוסין (צורתם של פנקסי
לידות ופטירות). תשל"ב - 1972

י. היגנר:

באחת הישיבות הקודמות ניצגנו אישור
על תוכן הודעת הלידה, ופרטי הרישום
הפומביים בהודעת הלידה אושרו אז, לפני כחודשיים-שלושה. זה
היה הכניס והיום חייבים לנו להתקדם וליישם אותו התוכן של הודעת
הלידה לגבי הקהל הרחב, והוא הדין לגבי פטירה, בכניס נוסף:
פנקס לידות ופטירות הנהוג והשומר אצלנו במשרד הראשי.

י. היבנה:

הודעת הלידה עליה דיברתי בפעם הקודמת היא ההודעה הפגיעה אל המשרד שלנו מבית-החולים ולמעשה היא דו-תכליתית: זו הודעה על הלידה, אבל הטופס מהווה גם דף במרשם האוכלוסין; הוא מהווה בסיס לרישום של האדם בתיק שלו. היום חייבים אנו לקבוע את תוכן פנקס הלידות והפטירות, כי אי-אפשר להוציא במשך הזמן תעודות לידה, ובעיקר תעודות לידה, בטופס זה שהגיע אלינו כהודעת לידה, כי טופס זה הופך, כאמור, לטופס במרשם האוכלוסין; פרטים שבו משתנים, כלומר, יילד הרשום בהודעת הלידה כרווק יהיה רשום כעבד 18 שנה כנשוי והשם עשוי להשתנות, בעוד שאנו מעוניינים לשמור גם אצלנו פנקס לידות ופטירות הנא להצביע על המצב העובדתי, כפי שהיה ביום אירוע הלידה ולא כפי שהוא משתקף אחר-כך. כלומר, יש לנו במשרד הראשי פנקס הפנוהל באופן כרונולוגי והכולל את כל רישומי הלידות והפטירות בארץ. לפי שעה אנו יודעים שהפנקס נשמר מאה שנה אחרי מות האיש, כדי שהקרוכים יוכלו לקבל מאוחר יותר גם תעודות לידה לפי הפנקס. בגיבוי הפרינה יש טפסים מזמן התורקים. אנחנו שומרים בהחלט את פנקסי הלידה מזמן האנגלים ואנו מוציאים תעודות גם לאנשים שאינם בחיים וגם לאנשים שאינם בארץ, כי מ-1917 שמורים כל הרישומים, ואנו מטפחים במסורת זו, כי אם היינו מזניחים את זה בפנקס הלידות כל רישום הלידה היה לריק. למעשה יש שלושה גיבויים: גיבוי שקיבלנו אחרי 1948, והוא מעורב כי הוא מכיל גם שטחים לפי החלוקה המנדטורית; גיבוי שהגיע אלינו אחרי מלחמת ששת הימים, ובימים אלה קיבלנו גם את הספרים מעזה.

בקשתנו היא לקבל גושפנקס רשמית על הוצעה עד עכשיו ברציפות. בפנקס רשמיים חלק מהודעת הלידה למען ישמשו הדברים בסיס לעיון ולהוצאת תעודת לידה ופטירה לכל דורש. הבאנו כאן דוגמה של הפנקס הקיים שהוא למעשה זהה כמעט למה שהצענו. זה פנקס רישום לידות כפי שהוא כיום (מחלקת את הטפסים לחברי הוועדה).

בסעיף 39(א) לחוק מרשם האוכלוסין כתוב ששר הפנים רשאי, בהסכמת שר הבריאות, להתקין תקנות. שר הבריאות נתן הסכמתו, כך שכאן באנו לבקש את אישור הוועדה בהתאם לחוק.

ש.ז. אברמוב:

אני מבין שהכוונה למתן אישור לטופס המצורף.

י. היבנה:

הטופס המוצע זהה לטופס הקיים פרט לדבר אחד. בפנקס הפטירות אנו מציעים להשמיט את שם המודיע, כי בשימוש יום יומי זה לא דרוש. בדרך-כלל במסרת ההודעה על-ידי הרופא או בית-החולים, ואם אפשרו מיוחד, זה מופיע תמיד בהודעת הפטירה.

ש.ז. אברמוב:

באיזה טופס משתמשים כיום?

י. היבנה:

- בטופס שהפצתי בין חברי הוועדה. על הודעת הלידה ניתן אישור לפני כחודשיים, ועכשיו מבקשים אנו אישור לפנקס.

ג. האונגר:

לפי סעיף 39(א) לחוק העיקרי, שעל-פיו מותקנות תקנות אלה (קורא את הסעיף), אין צורך באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט.

י. היבנה:

בסעיף 47(ב) לחוק מרשם האוכלוסין יש השלמה.

ג. האונגר:

אני מבין שצורת הפנקס אינה משתנה ומה שאתם מבקשים זה אישור. שאלתי באים בבקשת אישור רק ב-1972 כשדרישת היא רק פורמלית: מדוע אתם האישור קיימת עוד מ-1968?

הסיבה לכך היא שמקורם הכנו את הבסיס
לדברים דחופים יותר. הלכנו מן הכבד

י. הינברג:

אל הקל.

העליתי שאלה זו, כי איננו יכולים לתת
אישור רטרואקטיבי מ-1968, ואני מביא
לתשומת לבכם את העובדה שאיננו יכולים לכסות את תקופה מ-1968
עד 1972 באישור המתבקש עכשיו.

ג. האוזנר:

מדוע מציינים לגבי הילוד או הנפטר את
מספר הזהות - ואני מחייב זאת - ואין
מציינים את מספר הזהות של ההורים?

היו"ר י. גולדשמידט:

לגבי תאריך הלידה, משתמשים בטופס המסומן
בשני תאריכים: תאריך לועזי-גרבוריאני
ותאריך עברי. אינני מתנגד שיירשם גם תאריך עברי, אבל אני סבור
שזה נרשם תאריך עברי מותר גם למוסלמים לציין תאריך מוסלמי. אם
רוצים לכלול את התאריך היהודי או המוסלמי, אני מציע לכתוב פשוט
"התאריך הדתי". אני מציע להשמיט את המלה "לועזי" הפופיעה
לפני "גרבוריאני", כי אינני חושב שיש לה כאן מקום. ב"לועזי" הכוונה
ללשון עם זר. אפשר לכתוב כאן "הלוח הכללי". מכל מקום אני סבור
שאין מקום לשמוש במלה "לועזי" במסמך ממלכתי.

ד. ז. אנרמן:

בהמשך להערת חבר-הכנסת אנרמן ברצוני
לומר שגם לי זה נראה צורם במקצת לקרוא
בתעודה ממלכתית בוסח שאינו שווה לכל תושבי המדינה. גם אני מחייב
את רישום התאריך העברי בוסח לתאריך הכללי, אבל לא הייתי קורא
לתאריך העברי "התאריך הדתי", כי גם אנשים לא דתיים שופרים על
התאריך העברי. אני מבין שחבר-הכנסת אנרמן הגיע לפסקנה זו כדי
לכלול גם את התאריך המוסלמי ואני מחייב זאת שצריך להיות שוויון,
אבל מצד אחר אינני יודע אם מוסלמים או יוצאי דתות אחרות נוהגים
להתייחס להיג'רה או לתאריך אחר לא גריגוריאני. אם משרד הפנים
יודע שבמציאות אין מנהג כזה, יהיה זה מגוחך לכתוב כאן "תאריך
ההיג'רה" או "התאריך המוסלמי", אבל אם אין לו ידיעה כזאת, צריך
להשוות גם את המוסלמים ואחרים, אלא שגם במקרה כזה לא הייתי כותב
"התאריך הדתי" במקום התאריך העברי, כי אין היהודים נוהגים
לכנות תאריך עברי - "תאריך דתי". מצד אחר זה ענין של בוסח,
ומצד אחר זה ענין של הרחבה על דתות או לאומים אחרים.

ה. הלוי:

אשר לשאלת היושב ראש, לא ציינו את
מספרי הזהות של ההורים, כי הם פופיעים
בהודעת הלידה, ויש לזכור שמנסים הלידה והפטירה משמשים בסיס
אך רק להוצאת תעודת לידה או תעודת פטירה, ובתעודות
פטירה אין אנו נוהגים לרשום גם את מספרי הזהות של ההורים; זאת
משום ש(א) זה מסורבל; (ב) לא תמיד יכולים אנו להשיג את מספרי
הזהות של כל הנוגעים בדבר באותו מעמד. לכן בתעודת הלידה המוצעות
וכן בנהוגות כיום אין רושמים את מספר הזהות של ההורים.
בהודעת הלידה שאושרה כאן מופיעים שני מספרי הזהות של ההורים.

י. הינברג:

לגבי התאריך, לא הייתי רוצה לגלוש
מעבר לסמכות שיש לי לדבר כאן. לכנות את התאריך הנדון "תאריך
עברי" או "תאריך דתי" - זו שאלה כללית שאינה מתעוררת דווקא בענין
זה, ומה שנהוג בכל החוקים ובכל המסמכים הרשמיים גם אנחנו נקבל
על עצמנו. אינני חושבת שיש צורך לקבוע מינוח משלו לגבי
התאריך העברי, מעבר לסקובל בכל המסמכים. בדרך-כלל הולכים אנו
בעקבות המינוח הסקובל בענין זה בכל הארץ, והוא "התאריך העברי".
אם מותר לי לחוות דעה בענין זה, לא הייתי מציעה לכתוב "התאריך
הדתי" כדי לא להכניס בהזדמנות זו גם את הפולמוס בענייני דת - דבר
שהיה מיותר כאן.

לגבי התאריך המוסלמי היו שתי שאלות.
לא נתקלנו עד עכשיו - ואני עוסקת בעבודה זו כבר עשרים ושלוש שנה -
בדרישה של המוסלמים לציין את התאריך המיוחד שלהם. נאנו ועוד -
אינני יודעת אם המשרד שלנו יוכל לעמוד בדרישה זאת גם כאן-מתעוררת

י. היבנד:

אותה שאלה כללית שהזכרתי זה עתה. אם אין זה מקובל בשום מטעם - ואני יודעת שזה לא מקובל - מי אנחנו שנתחיל לדבר כאן על דבר שלא נדרש בשום מקום אחר ושלא נוכל לעמוד בו? הפקיד או בית-החולים לא יהיו מסוגלים לחשב תאריכים אלה מהתחלה ועד הסוף, מה גם שאיש לא משתמש בהם ואיש לא נדרש אותם. אנו מוציאים את התעודות בשפה הערבית, אבל הערבים לא דרשו אף פעם שיאזכר התאריך המוסלמי.

ש.ז. אברמוב: אבל לפי המבוא כאן יהיה חייב המוסלמי לדרוש גם את התאריך העברי וגם את

התאריך הגרגוריאני.

י. היבנד: אנחנו מוכנים לתקן זאת כך שרישום שני התאריכים יחול רק לגבי יהודי.

הינ'ר י. גולדשמידט: בפקודת הפרשנות (נוסח חדש), בסעיף 1 כתוב: "שנה" ו"חודש" - לפני הלוח הגרגוריאני ולא מוזכרת המלה "לועזי".

י. היבנד: אנחנו מוכנים למחוק מלה זו.

הינ'ר י. גולדשמידט: יש אפשרות להקדים את התאריך הגרגוריאני לתאריך העברי, כי הראשון הוא תאריך כללי הקל על כל האזרחים, ואילו השני חל רק על יהודים.

א. אנקורין: אני מסכים שצריך להוציא את המלה "לועזי". אני מציע לכתוב "תאריך הלוח הגרגוריאני" ו"תאריך הלוח העברי", כי זה השימוש הנהוג בכל המסמכים והמסמכים. אינני מציע לשנות את התאריך העברי ל"תאריך דתי", אלא ללכת בעקבות המקובל בענין זה. דומני שאם אנו מוסיפים את המלה "לוח" איננו מתנגשים בענין דת וכדומה.

הינ'ר י. גולדשמידט: אני מציע לקבל את הצעת חבר-הכנסת אנקורין להוסיף את המלה "לוח" ולהקדים את הלוח הגרגוריאני ללוח העברי.

ב. הלוי: אני מסתייג מהצעה זו. כאן יש קיצור לשון, ולמה להתאריך בתקנות כאלה? כל אחד מבין שתאריך עברי מקביל ללוח עברי. זה נוסח קצר וחד-משמעי.

ה ע ב ה

הצעה להוסיף את המלה "לוח" לפלי עברי ו"גריגוריאני" לא נתקבלה

הינ'ר י. גולדשמידט: אני מבין שיש הסכמה לפתיקת המלה "לועזי" וכן להקדמת התאריך הגרגוריאני לתאריך העברי.

ג. האנובר: מקובל לדבר על שם האשה או האם לפני בלישואיה, ולא על שם משפחת הנעורים של האם כפי שקוצע כאן.

י. היבנד: ניסחנו זאת כך, כי יש נשים שנישאו יותר מפעם אחת, ואנו מעוניינים לדעת את שם האשה לבית אביה ולא את שם בעלה הקודם שגירש אותה.

ש.ז. אברמוב: אם כן, אולי נכתוב שם האשה לבית אביה.

הינ'ר י. גולדשמידט: הכוונה לדעת באיזה שם נולדה האם וגדלה עד לנישואיה הראשונים, דהיינו הכוונה הזאת אנו מאשרים. הניסוח זה היה כהתאם למקובל בנקודת זו בסמכים אחרים.

אני מניח שרושמים את שם היילוד בשם המשפחה של אביו אף כי אין לנו עדיין

ג. האונזר:

חוק שמות בענין זה.

- יש. אני מפנה את תשומת לבך לסעיף 3 לחוק השמות (קוראת את הסעיף).

י. היגבר:

רצוי שהסכמת שר הבריאות תוזכר במבוא ולא כפי שזה טובא כאן.

הינר י. גולדשמידט:

מד חביב הממונה על חקיקת שנה ספר כי מקובל לא לכתוב זאת למעלה, כפי שמציע היושב ראש, אלא כפי שמוצע בטופס שלפניכם.

צ. פרייזלר:

בסעיף 39(ב) לחוק מרשם האוכלוסין כתוב תקנות לפי סעיף קטן (א) בדבר לידות ופטירות שאירעו בכלי שיט או כלי טיס רשומים בישראל יותקנו גם בהסכמת שר התחבורה; תקנות בדבר רישום פטירות של חיילים יותקנו גם בהסכמת שר הבטחון. כאן יש צורך גם בידיעת השרים הנוגעים בדבר מהותית.

ב. הלוי:

עדיין לא התקנו תקנות בענין זה.

י. היגבר:

בחלק א' ובחלק ב' תימחק הטלה לועזי לפני גריגוריאני. ויוקדם התאריך הגריגוריאני לתאריך העברי. הפריט שם משפחת הנעורים של האם ינוסח בהתאם למקובל במסמכים אחרים ויביע את הכוונה לדעת באיזה שם נולדה ובגדלה האם עד לגישואיה לנ. לאשר את התקנות בכפוף לנ.ל.

הנחלט:

(ג) תקנות מרשם האוכלוסין (צורתן של תעודות לידה ופטירה) תשל"ג-1972

הודעה זו היא יסוד הרישומים. כלומר, ילד ירשם לראשונה בבית-החולים, ספוך ללידתו - הטופס שלו ממוספר עם מספר הזהות ואותו מספר מביע לכאן.

י. היגבר:

כפי שהחלטנו קודם גם כאן יוקדם התאריך הגריגוריאני לתאריך העברי ותימחק הטלה לועזי לפני גריגוריאני.

הינר י. גולדשמידט:

האם סעיף 30 מדבר גם על פטירה וגם

על לידה?

- כן. (קוראת את סעיף 30).

י. היגבר:

אני מציע לכתוב "הוצא על-ידי משרד הפנים" ולא "הוצא במשרד הפנים". קובע כאן לא המקום בו הוצאה התעודה, אלא הרשות שהוציאה אליה.

ש.ז. אברמוב:

ככך רוצים לומר גם שהתעודה ניתנה, למשל, במשרד שלנו בתל-אביב או בנתניה.

י. היגבר:

גם בתעודת הזהות כתוב "ניתנה במשרד הפנים".

ג. האונזר:

לחלק מן האוכלוסיה, והכוונה לערבים, שם המשפחה הוא שם הסב. כלומר, כל מקום שאנו להיות שלגבי חלק מבני העדה הערבית הכוונה לשם הסב. חלק מהם עוברים כבר לשם המשפחה הקבוע, אבל יש עדיין חלק גדול, בעיקר הכפריים והבדווים, הנוהגים לקדוא לעצמם לפי שם הסב.

י. היגבר:

לפחות את המלה "הלוועזי" לפני "גריגוריאני"
ולקדים את התאריך הגריגוריאני לתאריך
העברי.

תחלום:

לאשר בשינוי זה את תקנות מרשם האוכלוסין
(צורתן של תעודות לידה ופטירה),
תשל"ב - 1972.

כיוון שהגיע זמן נעילת הישיבה נדון
בטופס השלישי של התקנות בישיבה הבאה.

היו"ר י. גולדשטיין:

ישיבה נועלה בשעה 11.00.